

Streszczenie

Improwizacja autonomiczna i komplementarna w muzyce akordeonowej. Koncepcje kompozytorskie i zagadnienia wykonawczo-interpretacyjne na przykładzie wybranych utworów

słowa kluczowe: improwizacja, kompozycja hybrydowa, akordeon, muzyka solowa

Praca doktorska zatytułowana *Improwizacja autonomiczna i komplementarna w muzyce akordeonowej. Koncepcje kompozytorskie i zagadnienia wykonawczo-interpretacyjne na przykładzie wybranych utworów* to opracowanie badawcze, w którym podjęto się próby zaprezentowania możliwie przekrojowego spojrzenia na fenomen improwizacji instrumentalnej w kulturze muzycznej.

Strukturę dysertacji podzielono na trzy główne segmenty. Część pierwsza to historyczny rekonesans i studium badawcze zjawiska improwizacji. W rozdziale pierwszym analizie poddano wpływ improwizacji na powstanie i ewolucję sztuki muzycznej, badane są w nim także przyczyny i skutki zaniku tradycji improwizatorskich w muzyce poważnej, którą to tendencję obserwować można od drugiej połowy XIX wieku. Drugi rozdział poświęcono natomiast deskrypcji charakterystyki i struktury procesu improwizacji oraz bezpośredniemu porównaniu improwizacji i kompozycji.

W drugiej części pracy przedstawiono tytułową teorię improwizacji autonomicznej i komplementarnej w muzyce poważnej, wyjaśniono jej podstawowe założenia i systematykę oraz opisano wynikającą ściśle z samej teorii koncepcję kompozycji hybrydowej, która stanowi autorską propozycję organicznej syntezy zjawiska improwizacji i kompozycji.

Część trzecią dedykowano eksploracji zagadnienia improwizacji z perspektywy instrumentalnej praktyki wykonawczej. W rozdziale pierwszym poszukiwano wszelkich przejawów improwizacji w tradycji wykonawczej i literaturze akordeonowej XX wieku oraz ukazano szerokie spektrum możliwości techniczno-wyrazowych akordeonu, które decydują ostatecznie o jego wielkim potencjale improwizacyjnym. W rozdziale drugim zaprezentowano i przeanalizowano jedenaście zarejestrowanych studyjnie i utrwalonych na nośniku CD utworów i improwizacji (pięć kompozycji hybrydowych i sześć improwizacji autonomicznych) wchodzących w skład dzieła artystycznego stanowiącego integralną część opracowania pisemnego.

Do pracy dołączono również aneks, w którym zawarta została pełna treść wywiadu przeprowadzonego przez autora z kompozytorem Piotrem Peszatem, a także tabela tłumaczeń cytatów obcojęzycznych.

Summary

Autonomous and complementary improvisation in the accordion music. Compositional concepts as well as performance and interpretation issues exemplified by the chosen works

key words: improvisation, hybrid composition, accordion, solo music

Doctoral thesis entitled *Autonomous and complementary improvisation in the accordion music. Compositional concepts as well as performance and interpretation issues exemplified by the chosen works* is a research study which attempts to present a most panoramic view of the phenomenon of instrumental improvisation in musical culture.

The dissertation structure has been divided into three main segments. The first part is a historical reconnaissance and an exploratory study of the improvisation phenomenon. The first chapter analyses an impact of improvisation on the emergence and evolution of musical art and examines the causes and effects of the disappearance of improvisation traditions in classical music, a tendency that has been observed since the second half of the 19th century. The second chapter is devoted to the description of the characteristics and the structure of improvisation process, and also contains a direct comparison of improvisation and composition.

The second part of the work presents the eponymous theory of autonomous and complementary improvisation in classical music, explains its basic assumptions and systematics, and describes the concept of hybrid composition derived directly from the theory itself, which is the author's proposal for the organic synthesis of the phenomenon of improvisation and composition.

The third part is dedicated to an exploration of the issue of improvisation from the perspective of instrumental performance practice. The first chapter searches for all manifestations of the improvisation in the accordion performance tradition and literature of the 20th century, and shows a broad spectrum of technical and expressive capabilities of the accordion which ultimately determines its great improvising potential. The second chapter presents and analyses eleven (studio-recorded and consolidated on the CD disc) compositions and improvisations (five hybrid compositions and six autonomous improvisations) which altogether form the artistic work being an integral part of the written dissertation.

The work also includes an annex which comprises the full content of the interview conducted by the author with composer Piotr Peszat, as well as a table of translations of foreign language quotations.